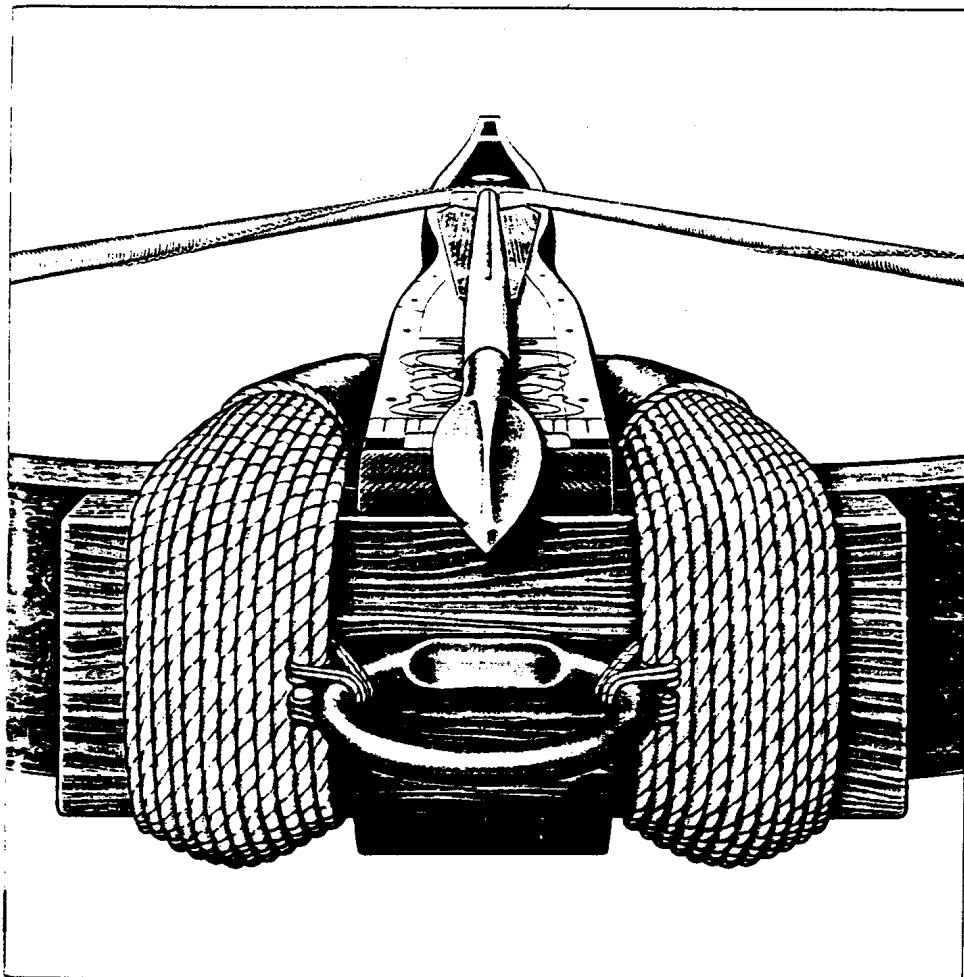

SURVIVAL

1 1992

News

OLTERMANNILLA ON ASIAA...

Kulunut vuosi oli eräänlainen käännekohta Killan historiassa. Sen lopulla saimme uuden tuoreen johdokunnan. Heidän ajatustensa painolastina ei ole enää vanhoja kuluneita fraaseja, haaveita eikä kaunoja. Vireää kurssi- sekä jatkokoulutustoimintaa on luvassa. Lapsipuolen asemassa ollutta talvikurssitoimintaakin ollaan taas innolla kehittämässä. Sisäiseen kouluttajakoulutukseen tullaan vihdoinkin paneutumaan uusin ajatuksin.

Oltermanni toivoo, että yhteistoimintaa Pohjoismaisella tasolla saataisiin lisää. Kiltta voisi pienten stipendien avulla helpottaa omien kouluttajiemme ja sellaisiksi vakavasti haluavien kiltalaisten osallistumista Ruotsin Killan kursseille. Killasta ei koskaan tule suurta "kansanliikettä" sen ovat kokemukset jo osoittaneet. Eräs entisistä puheenjohtajista ja Killan perustajajäsenistä Pentti Saanilahti on jäsenistämme ja koulutuksesta aikanaan sanonut: "Vähän mutta hyvää" eli määrä ei korvaa laatua.

Lukekaa tästä Newsistä mikä on Ruotsin Killan motto. Olen kopioinut tähän tiedoitteeseen ruotsalaisten kuluvan vuoden kurssiohjelman alkuperäisenä heidän "Newsistään". Toivon, että se kiinnostaisi jäseniämme aivan osallistumiseen saakka.

Turkka

20.10.1991

SYYSKOKOUS

Aika 20.10 1991 klo 10.00

Paikka Kurala

Läsnäolijat Hannele Grönberg kokouksen puheenjohtaja
Björn Corander
Mika Kalakoski
Turkka Aaltonen
Petteri Hirvonen
Timo Kuparinen
Sanna Leppänen

1. Avaus Hannele Grönberg avasi kokouksen klo 10.00 avaaja valittiin kokouksen puheenjohtajaksi. Sanna Leppänen valittiin kokouksen sihteeriksi
2. Päätösvaltaisuus Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
3. Kokousvirkaillijoiden valinta Mika Kalakoski ja Björn Corander valittiin pöytäkirjantarkistajiksi sekä ääntenlaskijoiksi
4. Toimintasuunnitelma UT-kurssi pidetään kesällä 1992, vetäjänä Veikko Piironen. Turkka Aaltonen järjestää Lumo 1 keväällä ja Lumo 2 syksyllä. Kevätkokous järjestetään Bucksinning 4:sen yhteydessä
5. Talousarvio Hyväksyttiin talousarvio vuodelle 1991, joka noudattelee edellisvuosien linjoja. Tulot vastaavat menoja
6. Johtokunnan valinta Survival Kilta RY:n ja samalla johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Mika Kalakoski. Muut johtokuntaan valitut:
Timo Kuparinen
Hannele Grönberg
Sanna Leppänen
Tuomas Avela
Veikko Piironen
Björn Corander jatkaa johtokunnan jäsenenä

7. Tilintarkastajien valinta

Tilintarkastajiksi valittiin:
Turkka Aaltonen
Kari Mäkinen

Varajäsenet:

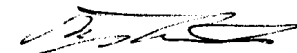
Kyösti Pöyry
Petteri Hirvonen

8. Kokouksen Päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.30

Mika Kalakoski

Björn Corander

TALVIHARJOITUS INARISSA

Marraskuun-91 lopussa järjestettiin Survival Killan talviharjoitus Hammasjärven pohjoispuolella Inarissa. Harjoitukseen osallistui neljä henkilöä. Tilaisuus kesti kolme vuorokautta sisältäen maasto-osuuden ja neuvottelutilaisuuden paikallisten kiltalaisten kanssa. Harjoituksesta oli ilmoitettu kymmenen vuorokautta ennen sen alkua, mutta vain harva kiltalainen osoitti kiinnostustaan huolimatta "Killalle pitäisi saada talvitoimintaa" ruikutuksesta. Ilmoittautuneita harjoitukseen oli peräti kahdeksan, mutta matkaan lähti näistä vain puolet. Vastaisuudessa ilmeisesti joudutaan perimään kaikilta kursseilta ilmoittautumismaksu. Yhteiskuljetuksistakin luultavasti myös täytyy luopua huolimatta niiden edullisuudesta. Harjoitusmateriaalien hankinta ja kurssialueille siirtyminen on mielekkäänä, jos tietää kuinka moni on vielä lähtöpäivänä mukana porukassa.

Mutta itse harjoitukseen. 18 tunnin ajomatkan jälkeen Nalle Corander, Late Piironen, Heikki Karinen ja minä (Mika Kalakoski) olemme saapuneet Inariin. Tikkasen Ilona ja Hannu tarjoavat väsyneille matkamiehille poron kuivalihakeittoa. Hannu opastaa meille nutukkaan heinittämistä ja poronnanahan nivottamista. Ilona näyttää kuvaamia poronrotus-paloittelu ja koivutuli elokuviaan. Retkimuonaksi haemme poronrotusta Laurilta kirsuran (poron vasa), ja olemme valmiita eräpolulle. Hiihto kohdistuu Kuoppajärveä alkaen.

Lämpötilan vaihtelu nollan molemmin puolin ja puuterilumi tekevät talven ensihiihdosta suht. miellyttävää. Pari tuntia on hiihdetty ja on lepotaun paikka. Raapaisemme kunnan tulet ja vaatteiden kuivuessa hiestä porokeitto porisee (heh-heh) padassa. Tauko antaa voimia taipaleelle, mutta kun yömyöhällä löydämme Kuoppajärven rannasta kammin, ovat paukut vähissä.

jatkuu...

Hyinen herätys jäisessä hirsikammassa ei ole koskaan miellyttänyt minua, eikä tee sitä nytkään. Kuuma juoma, puuro ja kevyt hyppely saavat mielen ja kehon toimimaan. Valoa riittää ulkona sen verran, että huomaamme olevamme todella kaukana paikassa. Tunturit ympäröivät meitä joka puolella. Muonastusretki ei anna saaliiksi kuin katajaa poronlihan mausteeksi ja tietoa kasvi- ja jäkäläravinnon niukkuudesta tällä seudulla. Sen verran kuitenkin eri lajeja esiintyy, että on mielekästä järjestää harjoitus täällä.

Hämärä saapuu jo kahden maissa. Poronkärityksestä saamalla voimilla päätämme kokoeilla hätäsuojan rakennusta puuterilumesta. Kahdelta hengeltä suojan rakentamiseen menee aikaa noin kolme tuntia, josta varsinaista työaikaa on runsas tunti. Menetelmähän on vanha tuttu; kasataan lumesta puolipallo (180 cm korkea ja 350 cm halkaisija) tai oikeastaan "puolivoaali". Jotta suojan seinät eivät kaivettaessa puhkea, pistellään lumikasa täyteen tikkuja joiden päät sitten kaivaessa tulevat vastaan. Lumikasan nopea kovettuminen yllättää, vaikka kiteytymiseen tarvittavaa pakkasta ei teorian mukaan ole riittävästi. Olen valmis nukkumaan tekeleessämme, kun saan ahdettua vatsani poron sisäelinkeittoa.

Rakentamamme lumimajan ylivoimaisuus lohkaresuojoihin selviää yön aikana; tiivis, lämmin ja voidaan rakentaa vähästäkin lumimäärästä. Univelka on kuitattu, kun seuraavana päivänä "lumikohdun" hiljaisuuden rikkoo retkitovereiden iloinen rallatus. Aamiaisen jälkeen almmu koivutulien kanssa pakertamisen. Parin tunnin uurastamisen jälkeen on selvinnyt miten homma hoituu niin, ettei tulesta tarvitse jatkuvasti huolehtia. Voimme ihmetellen todeta tulien palavan yli kolme tuntia itsesse.

Yritämme kerätä voimia paluumatkaa varten. Vuorokauden vaihtuessa polkaisemme sukset jalkaan ja lähdemme hiihtämään samaa latua, jota kaksi vuorokautta sitten sivakoimme Kuoppajärvelle.

jatkuu...

Lunta on satanut niin paljon, että latua tuskin näkyy. Keli on tosi tukkoinen, ja varttitunnissa on ahkionvetäjä hiestä likomärkä. Lyhennämme vetovuoroja, ja matka joutuu. Jälleen kunnan ruokatauko kuivatteluineen ja porokeittoineen vanhassa tutussa paikassa. Sisuuntuneina, tai kohtaloomme alistuneina, kiskomme ahkiota niin ylä kuin alamäetkin. Ahkion pohja jäätää, sukset lipsuvat ja pimeä painaa. Aamun hämärässä saavumme Laurin pihaan. poron maksat ja vuodat vaihtavat omistajaa. Automatka Inarin keskutaan alkaa.

Inarissa kaupankäynti jatkuu, jälleen saatiin onnellisia nutukkaan omistajia. Samekissa tutustumme saamelaiskäsitöihin. Pidämme vielä paikallistason kokouksen pohjois-suomen kilotalaisten kanssa.

Pitkä kotimatka edessä. Torniossa Karisen perhe huoltaa meidät kuten menomatkalakin. Suurkiitokset siis heille ja kaikille ketkä auttoivat retkemme onnistumisessa.

Kokomusten perusteella on aika herättää Killan uinuva talvitoiminta unestaan. VUODEN 92 MARRAS- JOULUKUUN VAIHTEESSA PIDETÄÄN JÄLLEEN TALVIHARJOITUS. Harjoitus tulee kestämään noin yhdeksän vuorokautta matkat sisältäen. Ohjelma tulee olemaan monipuolinen aina talvella käytettävistä kasveista suksikone- evakuointiin. Joten ilmaiskaahan taas kiinnostustanne, niin saadaan sitä kauan kaivattua talvitoimintaa.

Liukkaita latuja toivottaen Killan Vouti

Mika Kalakoski

ERÄTÄIDOT Nalle Corander
TULENTEKO 10

Koivutuli

Huurteisesta tunturikoivusta voi saada kunnan keittotulet.

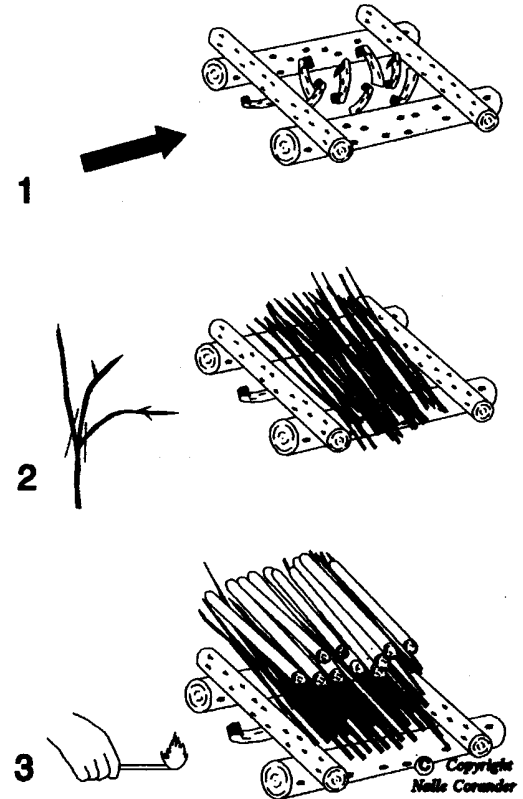
Siihen tarvitaan noin 4-5 metrin pituinen koivu. Runko katkotaan noin 60 cm pitkiin pölkyksi. Pölkyistä irrotetaan kaikki tuohet. Ensimmäin leikataan puukolla pitkitäinen viilto ja lämmitetään tuohi käsillä niin se irtoaa helpommin. Ota talteen niin paljon tuolta kun vaan saat.

Kaksi paksuimmat pölkyt asetetaan alimmaisena tuulen suuntaisena ja kaksi muuta ristikkäin niiden päälle. Keskelle asetetaan tuohen suikaleet (kuva 1).

Katkaise ohuimmat koivunoksat ja aseta ne poikittain pölkyjen päälle, niin että tyvipäät ovat samansuuntaiset. Näitä tarvitaan melkoinen kasa (kuva 2).

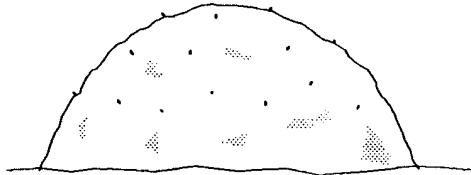
Kun kaikki ohuimmat oksat ovat asetettu, laitetaan hiukan paksummat oksat päälle, ja päällimmäisenä paksut oksat. Sytytä tuulen suunnasta. Suojaa hento liekki käsillä ja kehollasi kunnes tuohi on hyvin syttynyt. (kuva 3).

Sitten ei tulta saa koskea, tai laittaa päälle ohuita oksia, koska silloin tuli sammuu ja saat aloittaa alusta uudestaan. Kun keskipaksut oksat ovat syttyneet (runsaan puolen tunnin kuluttua) voi lisätä puita laittaa päälle.

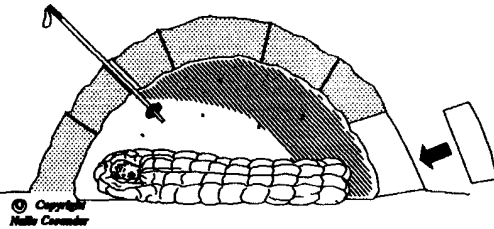

Lumimaja

Puuterilumesta voi hyvin rakentaa majoite. Ensin lapioidaan iso lumikasa jonka halkaisija on noin 3 - 4 m. Korkeus saa mieluiten olla niin suuri kuin mahdollista. Pistä sitten lumikasaan 30 cm pitkiä tikkuja tasaisin välein lumikasaan.

Anna lumikasa jäätyä pari tuntia. Pakkanen täytyy olla vähintään -5°C. Kaiva sitten majan sisusta kunnes tavoitat tikut.

Kahdelle hengelle se kestää puolisen tuntia lapioida lumikasa ja yhtä pitkä aika kestää majan kaivaminen. Kaivuu työssä kastuu helposti lumesta ja siihen tarvitaan lapio tai vanerilevy kaivamiseen.

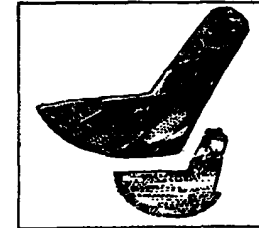
Lumimajassa saa hyvä suoja pakkasta vastaan, kuten selviää taulukossa alhaalla:

Olosuhteet	Ukolämpötila	Sisälämpötila
Ei asuttu, kankaisella ovelle.	- 22 °C	- 10 °C
1 henkilö, yksi kynttilä ½ tunnin kuluttua.	- 26 °C	- 4 °C
2 henkilöä, ilman lämmitystä.	- 48 °C	- 7 °C

Kivikauden metsästäjän jäljillä

Pohjoismainen ministerineuvosto päätti sisällyttää vuoden 1987 yhteispohjoismaiseen tutkimusohjelmaan kivikauden raaka-aineita käsittelevän kurssin. Kahden viikon aikana 15 pohjoismaista alaan perehtynyttä arkeologia oppi kaiken sen, mitä nykyinen muinaistiede tietää piin eli limsiökiven ja kvartsin käytöstä esihistoriassa. Opettajina toimivat maailman johtavat alan asiantuntijat. Perehdyttiin kivikautisten esineiden valmistamiseen, kokeilevaan käyttöön, käyttöjälkien ja funktion selvittämiseen, sekä vertailtiin ilmiöitä alkuperäiseen esihistorialliseen aineistoon.

Kivikautinen metsästäjä, kuten tekeminen termi kertoo, joutui turvautumaan sopiviin maassa esiintyviin mineraaleihin aseita ja käyttöesineitä valmistamaan. Yleisin ja tunnetuin raaka-aine on liitukaudella syntynyt piikivi ja sen johdannaiset. Sitä osaavasti lohkomalla saattoi valmistaa helposti tarvekalunsa. Kiveä ihminen lienee käyttänyt apunaan yli 2 milj. vuotta kehityshistoriansa. Limsiön tunnetuimmat piilukkopysyistä iskurikivenä 1600- ja 1700-luvulla sekä myös tuluskukaroista kipinän antajana.

Ensimmäiset metsästäjät saapuivat jääkauden jäljiltä Suomeen yli 9 000 vuotta sitten. Jättäessään lähtöaluensa, - ilmeisesti jossakin Valko- ja Keski-Venäjällä -, joutuivat he eroon limsiökiven esiintymisalueista. Suomessa ei luontaisena mineraalia esiinny ollenkaan, vaan limsiötä korvaavaksi aineeksi otettiin kvartsi eli "ukonkivi". Valkeaa kvartssia pidetään kehnompänä raaka-aineena, sillä se tottelee huonommin säännönmukaisesti lohkeamista ja työstöä kuin limsiö.

Hyvin ihmiset tulivat toimeen kvartsin kanssa. Jos esineen raaka-aineeksi sattui saamaan kiinteää, puhdasta ja rasvankiiltoista ukonkiveä, vastasi se ominaisuuksiltaan kovaa ja sitkeää lasia, joka käytössä kului vähemmän kuin limsiö.

Mitä kivikauden metsästäjä tarvitsi?

Perityn tietotaidon lisäksi tarvitsi kivikautinen metsästäjä

hyvän ekologisen tuntemuksen toimeentulonsa ehdoksi. Uudistusten tunkeutuminen oli hyvin hidasta silloisen ihmisen tajuntaan. Niin kauan kun ei ollut tarvetta uusiin keksintöihin, pitäydyttiin opitussa ja koetussa sosiaalisessa territoriossa. Vuosisadat ja vuosituhannet, paleoliittisella kivikaudella jopa kymmentuhannet, voidaan erottaa nykyisin erilaisen esinevalikoiman perusteella. Aikakaudelle tyypillistä esineistöä voidaan verrata "työkalupakkiin", joka silloin oli käytössä. Asuinpaikalle hyljätään rikkoontuneita ja loppuunkäytettyjä esineitä, samoin uusien valmistamisessa syntyneet jättekappaleet ovat arkeologien antoisinta tutkimusaineistoa.

Voisimme aivan lyhyesti tarkastella kivikauden metsästäjän "työkalupakkia" n. 8000 vuoden takaa mesoliittiselta kivikaudelta.

Kirveen hän valmisti pilstomalla aihion neljältä sivulta läpileikkaukseltaan linssimäiseksi ja hioi sen terältä taltanomaiseksi. Alkeellinen kirves upotettiin putkiluun yti-

meen, joka välikappaleena vartettiin puiseen varteen. Terä oli hakattaessa mitä todennäköisimmin vaakasuorassa perunakuokan tavoin. Raaka-aineena käytettiin usein liuskekiveä tai muuta säännönmukaista mineraalia, jonka saattoi hioa teräväksi.

Tärkeä hirvenpyyntiväline oli liuskekivestä hiottu lehdemuotoisella kärjellä varustettu keihäs. Jousi ja nuoli tunnettiin myös, kärjet vain valmistettiin luusta. Toisinaan luukärjen kylkeen uurattuun koloon kiinnitettiin pihkan ja vahan seoskitillä pieniä leikkaamista tehostavia kvartsilastuja, ns. mikroliittejä.

Haapioveneen valmistamiseen tarvittiin käyräselkäistä kourutalttaa, joka on vastanut nykyistä kansatieteellistä telsoa. Sopivaa raaka-ainetta haettiin kaukaakin. Erittäin suosittu aines oli Petroskoin pohjoispuolella esiintyvä viheriäliuske, josta tehtyjä esineitä on löydetty kymmeniä eri puolilta maatamme.

Vuolukiveä taas saatiin kivikaudella sieltä, mistä nykyisinkin, eli Pohjois-Savosta.

Siitä valmistettiin suppilomallisella reiällä varustettuja pyöreitä pallonuijia. Esineen käyttötarkoitus on yhä edelleen selvittämättä. Löytöympäristö viittaa usein siihen, että pyynti on tapahtunut jään päältä. Joko ne ovat hyljenujia, pyydyksenpainoja tai sitten luukärkisen tuuran iskuntehostajia.

Luusta ja sarvesta valmistettiin mitä moninaisimpia tarvekaluja: väkäsellisiä harppuunoita, hammastettuja at- raimen teriä, kärkiä, neuloja, nappeja, riipuksia jne. Nämä jäljet ovat kadonneet vuositu- hansien myötä happamassa maaperässämme täysin, mutta ukonkiviesineistö, joilla käsitelty, on jäljellä. Silloisen asumuksen, avonuotion tai saaliinkäsittelypaikan ympäriltä löydetään kvartsi-iskoksia, käyttöjälkisiä esineitä sekä esineiden kappaleita, joiden avulla merkkejä meneestään maailmasta koetaan hahmotella.

Uudet tutkimussuunnat – kurssin taustaa

Muinaistutkimus on sadan vuoden elinaikanaan kerännyt ja luokitellut muinaisesineitä. Typologiset ryhmät ja ajalliset sarjoitukset ovat olleet tavoitteina tutkimukselle. 60- ja 70-luvun tutkimus herätti enemmän kysymyksiä ja teorioita, joihin saattoi odottaa vastausta vanhoihin men- telmiin.

1980-luvulla on noussut muotiin kokeileva muinaistutkimus, jossa käytettävissä olevan tiedon pohjalta rakennetaan se tilanne, joka on vastannut kivikautista realismia. Yksinkertainen ja selvä- järkinen kysymyksenasettelu. Tilanteet koetetaan saattaa mahdollisimman autenttiseksi, ja tuloksia voidaan siten tutkia nykyselityksen mukaan mikä sattuu kiinnostamaan. Esimerkkeinä mainitakoon esineiden valmistus, käyttöjäljet erilaista materiaalia työstettäessä, käyttöaika, jne.

Käyttöjälkiä on tutkittu elektronimikroskoopin avulla ja varsinkin limsiössä on voitu erottaa mitä erilaisimpia jälkityyppejä erilaista aineis- toa työstettäessä. Mikros-

kooppi erottaa kulumistavois-
sa säännönmukaisuuksia,
joita ei paljaalla silmällä saa-
ta arvatakaan. Kvartsin koh-
dalla tutkimusta on tehty hy-
vin vähän, sillä kulumajäljet
ovat huomommin havaittavis-
sa ja tulkittavissa.

Limsiöstä ja kvartsista val-
mistetut esineet, kuten mai-
nitsin, olivat useimmin nah-
kan, luun ja sarven käsitte-
lyssä tarvittavia uurtimia,
kaapimia, kärkiä tai veitsiä.
Terät lienevät useimmin ol-
leet vartettuja.

Kovaa ja taitoa vaativaa työtä

Limsiöseppä Jaques Pelegri-
nin johdolla valmistettiin pii-
esineitä ja tutustuttiin muihin
kivikautisiin teknisiin niksei-
hin. Taitava ja kokenut rans-
kalainen osoitti, että käden
taito on merkinnyt elävänä
selviytymistä kivikaudella.
Pojasta kasvanut nuorukai-
nen on kiivennyt tyvestä puu-
hun ja vuosien saatossa tai-
tojen ja kokemuksen kasva-
essa on hän lunastanut itsel-
leen aseman pyyntiyhteisös-
sä. Olen vakuuttunut, että

vastaavanlaisia hierarkkisia
elementtejä tavataan var-
masti nykyisinkin hirviporu-
koissa.

Ryhmätöissä sitten valmis-
tettiin käyttöjälkiä. Kaavittiin
nahkaa, leikattiin nahkaa
nauhoiksi, vuoltiin puuta, uur-
rettiin luuta ja sarvea yms.
Tehtiin kaikenlaista, mitä ar-
veltiin kivikaudella myös
tehdyn.

Hämmästelin itsekkin kivi-
aseen terävyyttä ja käyttökel-
poisuutta. 20 minuutissa
puhdistin kelpo alan kauriin-
nahkaa karvoista kvartsite-
rän avulla. Muistettava on,
ettei kivikaudella kelloja tun-
nettu, ja tuskin kiirettäkään.
Piiveitsi puri tuoreeseen päh-
kinäpuukalikkaan yhtä hyvin
kuin mukana ollut kesäteräi-
nen Marttiin kääntöveitsi.
Lyhyessä ajassa katkesi ran-
teenvahvuinen puu ja muo-
tutui käteen istuvaksi "hau-
ennukutuskalikaksi" odotta-
maan veneeseen kesän uis-
teluita.

Käyttöjälkiä tutkittiin mik-
roskoopilla ja todettiin omin
silmin eroavaisuudet eriko-
vuisia näytteitä työstettäes-
sä. Työkulmat murtuivat eri
tavalla nahkaa ja luuta käsi-

teltäessä ja kiillottui sekä tyl-
syi nopeasti leikattaessa
kaislaa. Kivikaudella terä-
vyyttä haettiin uudelleente-
rottamalla, mikä tarkoittaa si-
tä, että tylsyneestä terästä
retusoidaan kulunut kulma
pois ja saadaan uusi terävä
murrospinta käyttöön.

Lopputulokset

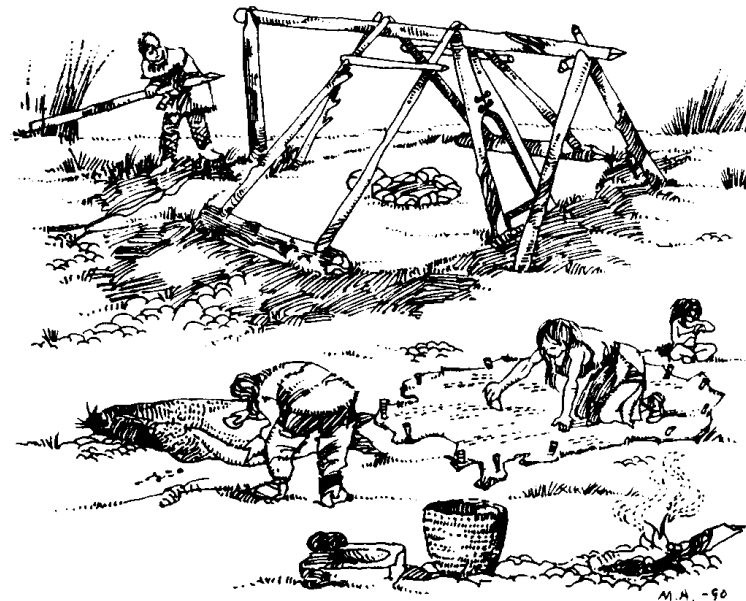
Edelläkuvatun lisäksi pereh-
dyttiin muinaisesineiden
tyyppeihin, opeteltiin esinei-
den luontevaa piirtämistä, ja
asuinpaikalle syntyneen is-
kentäjätteen liimausta takai-
sin möhkäleeksi, josta piisä-
leitä aikanaan irroitettiin. Var-
sin opettavaista.

Vaikuttaa siltä, että kokei-
leva muinaistutkimus on eri-
nomainen menetelmä, selvi-
tettäessä kivikauden tekniik-
kaa. Silloin jäävät selitykset
vähemmälle ja näyttöä syn-
tyy enemmän. Tutkimusalue
on verrattain uusi, mikä takaa
virkeän tieteellisen keskus-
telun.

Usko omiin kykyihin vah-
vistui. Totesin, ettei kokei-
neelle eränkävijällä pari viik-
koa kiviaseiden kanssa "sel-
viytymässä", varsinkin jos

osaa vielä jouta käyttää, ole
mahdoton ajatus. Taito ja
vaisto paranisi käytettäessä
alkeellisempaa tekniikkaa.
Nykytekniikan ylivoimaisuus
on turmuttanut aistiä monelta
metsästäjältä.

Kurssista jäivät mukavat
kokemukset muistoihin. Työ
jatkuu, ja upsalalaisen Kjell
Knutssonin kanssa on lähitu-
levaisuudessa allekirjoitta-
neen tarkoitus toteuttaa pro-
jektityönä hirven "purkami-
nen" (so. suolistaminen, nyl-
keminen ja paloittelu) kivi-
kautisin välinein. On aivan eri
asia tehdä kokeellista tutki-
musta laboratorio-oloissa
kuin kentällä. Tapahtuman
dokumentointi lienee tutki-
muksen ohessa arvokasta ai-
neistoa myös tulevalle mel-
sästysmuseolle. ■

Tämä artikkeli on lainattu
Urheilumetsästäjä lehden 3/87
numerosta. Kuvat on antanut
käyttöömme Martti Arkko.
Juttu herättäköön ajatuksia
kokeilevasta arkeologiasta
sekä lisätköön Killan jäsenten

kiinnostusta mahdolliseen
kivikauden asuinpaikka kokei-
luun. Tämä ajatus heitettiin
ilmaan Kuralassa viime syksynä
tutkija Markku Ikäheimon toi-
mesta.

Svenska Överlevnadssällskapet

Organisation för seriös och kvalificerad överlevnads- och friluftssäkerhetskunskap.

Underlaget för verksamheten baserar sig på kvalificerad forskning, unika personliga kunskaper och ett världsomspännande kontaktnät.

Vårt motto är kvalitet inte kvantitet.

Medlemmarna genomgår obligatorisk grundkurs och har möjligheter till vidareutbildning.

Vi kan erbjuda föredrag, kurser eller annan verksamhet efter önskemål.

Svenska Överlevnadssällskapet

Box 7096

172 07 Sundbyberg

08-733 20 00

UTBILDNING

1992 blir ett hektiskt utbildningsår! Boka in kurser redan NU!

Kurser i kronologisk ordning:

Vinterkurs:

Tid: 5 - 8 mars 1992.

Plats: Hussborg, Medelpad (för att få snö)

Kostnad: max. 1000 kr

Deltagarantal: minst 10.

Upplysningar: Stefan Källman, 08-764 50 15

Fiske/jakt

Tid: 2 - 5 juli 1992

Plats: Småland/Östergötland, samling Linköping.

Kostnad: 600 - 800 kr

Deltagarantal: minst 10 st

Upplysningar: Håkan Strotz, tel. 090- 19 74 18 (före 8.00 & kvällar)

Överlevnadssällskapets Grundkurs 1992

Tid: 11 - 17 juli (vecka 29)

Plats: Hussborgs Överlevnadscentrum, Medelpad

Kostnad: ca 2000 kr

Deltagarantal: minst 10 st.

Upplysningar/anmälan: Georg Sjöln, tel. 0691-320 20 (dagtid), 0691-305 35 (hem). Adress: Lägdevägen 10, 840 12 Fränsta. eller Harry Sepp, 08-764 50 15

Kursansvarig: Stefan Källman

Kursledare: Harry Sepp

Praktikvecka för att öva överlevnad

Tid: 18 - 24 juli 1992

Plats: Hussborgs omgivning, Medelpad

Kostnad: ca 500 kr

Deltagarantal: minst 10 st

Upplysningar m m: George Sjöln (se ovan)

Strapatsvecka

Detta är en "kurs" för dig som genomfört kurser efter grundkursen. Det ställs stora krav på dig själv. Kursen är obligatorisk för de SÖS:are som vill komma i anspråk för att delta som handledare och instruktörer på kurser.

Tid: 25 - 31 juli 1992

Plats: Långseleskogarna, Ångermanland

Kostnad: ej klart, men högst 1000 kr

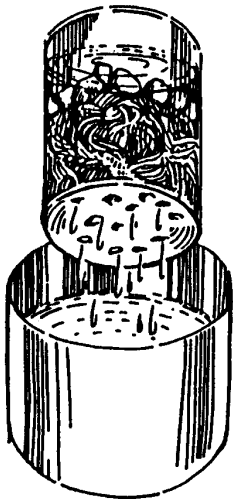
Deltagarantal: högst 15

Upplysningar: Stefan Källman, 08-764 50 15, eller SÖS adressen

Kursledare: Stefan Källman

- Rensa laven (ca 200–300 gram torr lav)
 - Urlaka den i 2 % bikarbonatlösning (20 gram, ca 1 1/2 matsked/liter vatten) i ca 2 timmar. Skölj noga tre gånger i nytt vatten.
 - Torka laven (i ugn eller över natten) och mal/krossa den till mindre partiklar.
 - Koka den torkade laven i vatten (2 dl lav/5 dl vatten) under omröring ca 45 minuter till en tjock konsistens. Låt svalna något och blanda i 1/2 tsk salt och brödmjöl (eller annat mjöl); ca 2–4 dl eller till dess degen verkar gå att kavla ut.
 - Kavla ut till tunna kakor och grädda i ugn, på spis eller håll.
 - Man kan smaksätta med lingon, rot av stensöta eller brödkryddor.
-
- *Clean the lichens (approx. 200–300 grams).*
 - *Soak them in 2% bicarbonate solution (20 grams, i.e. about 1 1/2 tablespoons/one litre water) for about 2 hours. Rinse carefully 3 times in fresh water.*
 - *Dry the lichens (in the oven or overnight) and grind/crush them into smaller particles.*
 - *Cook the lichen flour (2 dl lichens/5 dl water) for approx. 45 minutes until the consistency becomes pasty. Stir continuously. Let cool somewhat and add 1/2 teaspoon salt and 2–4 dl bread flour (any kind) or enough to make the dough easy to handle.*
 - *Roll out the dough and form thin cakes, then bake in the oven, on the stove or on a hot thin stone.*
 - *Flavour with berries, rhizome from ~~common fern~~ Polypody or other bread spice.*

Figur 2: Recept på tunt lavbröd.
Figure 2: Recipe for thin lichen bread cakes.

Ett enkelt torvfilter tillverkas på följande sätt:

- 1: Ta en burk, t ex ölburk 0,5 l.
- 2: Gör ca 10 hål i botten och ta bort locket.
- 3: Gör en filtermassa av 2/3 torv och 1/3 krossad träkol (ur elden!).
- 4: Blöt upp blandningen och fyll burken inte alltför hårt packad till hälften.
- 5: Lägg småsten ovanpå torven för att förhindra att den flyter upp när vattnet hålls på.
- 6: Häll i vatten. Flödes hastigheten bör vara hastigt droppande.
- 7: Låt några liter rinna igenom för att vattnet skall bli mindre svart.
- 8: Drink! Koka om du är osäker.

Beträffande kapaciteten gäller ca 100 liter vatten/liter torv för "normalt" förorenat vatten. För ett *mycket* förorenat vatten är 15 liter vatten/liter torv ett "säkert" värde.

Det filtrerade vattnets färg kan förändras till svagt gul/brunt, samt få en svag smak av mossor. Detta är inget hälsovådligt utan enbart en estetisk karaktär.

TAPAHTUMIA JA KURSSEJA VUODELLE 1992

4.4.92 VOYAGEURS CANOE RACE

Ukonpäivän raju kilpailu tosi seikkailijoille.

15.-17.5.92 4. ERÄPERINNEKURSSI

Primitiivistä teknologiaa UT-kurssien jatkoksi.

Mukaan pääsee myös Killan ulkopuolisia henkilöitä, joten ystävät ja perheet mukaan.

Ilmoittautuminen maksamalla 100 mk killan tilille:

KOP HKI-KONTULA 138835-4829

15.4.92 mennessä. Kurssimaksu on 300 mk

josta ilmoittautumismaksu vähennetään varsinaisen kurssimaksun yhteydessä.

Lisää tietoja kevään NEW, sissä.

17.-26.7.92 UT-kurssi

Vanhoille kiltalaisille järjestetty myös omaa ohjelmaa

Lokakuun lopussa syyskokous ja riistankäsittelyharjoitus

Marras-joulukuun vaihteessa talvikurssi, UT-kurssin jatko-osa jossa harjoitellaan talviolojen erityistaitoja.

OIKEUDET MUUTOKSIIN PIDÄTETÄÄN !!!

Naiset ovat kestävämpiä

■ Naiset kestävät todennäköisesti kaksi kertaa paremmin äärimmäistä kylmyyttä ja nälkää kuin miehet, arvioi Washingtonin yliopiston arkeologi Donald Grayson, joka on tutkinut ns. Donnerin ryhmän talvehtimista poikkeuksellisen ankarissa olosuhteissa Kalifornian itäosan vuorilla 1800-luvun puolivälissä.

Naisten runsaampi rasvamäärä, hitaammat elintoiminnot ja vähemmän hyökkäävä luonteenlaatu tekevät heistä miehiä kestävämpiä tilanteissa, joissa ruoka

on loppumassa ja kylmyys uhkaa tappaa, Grayson perustelee.

Donnerin ryhmään kuului kaikkiaan 87 henkilöä, 53 miestä ja 34 naista. Illinoisin osavaltiota Kaliforniaan matkalla ollut ryhmä joutui vastoin alkuperäisiä suunnitelmiaan majoittumaan talveksi lumisille vuorille.

Kuuden kuukauden aikana miehistä kuoli yli puolet eli 30 mutta naisista vain vajaa kolmannes eli kymmenen. Graysonin mukaan parhaiten nälkää ja kylmyyttä kestivät yli 5-vuotiaat mutta alle 50-vuotiaat naiset, jotka kuuluivat suuriin perheisiin.

"Tutkimusteni mukaan erityisen kiinnostavaa oli, että niin monet miehet kuolivat niin nopeasti aikaisessa vaiheessa He menehtyivät kuin kärpäset" Grayson hämmästelee.

Henkensä pitimeksi ryhmän jäsenet joutuivat syömään kotilemmikkieläimensä ja loppuvaiheessa myös kuolleita ryhmän jäseniä.

Naiset todistivat kestävyytensä myös rasituksessa, kun 13 ryhmän jäsentä päätti yrittää kävelen asutuille seuduille. Tähän ryhmään kuului kahdeksan miestä ja viisi naista; 33 päivää kestäneen tarpomisen aikana kuusi ryhmän jäsentä kuoli ja he kaikki olivat miehiä.

HS
20.12.91

Lisäys -92 kurssien
ennakkotietoihin

Lumo-I kurssi touko-kesäkuussa Paattisissa. Kurssi on lähinnä yrttikurssi ja tärkeä kivikauden asuinpaikka kokeiluun osallistuville.

Lumo-II kurssi elo-syyskuussa Kullaan Tammessa. Opiskellaan sieniä ja marjoja. Asutaan turvekammissa ja rakennetaan hirsilaavua sekä alasalvoskammia.

Molemmat kurssit ovat ns. pitkänviikonlopun kursseja. Molemmat kurssit perehdyttävät tulevaan mestaritutkintoon.

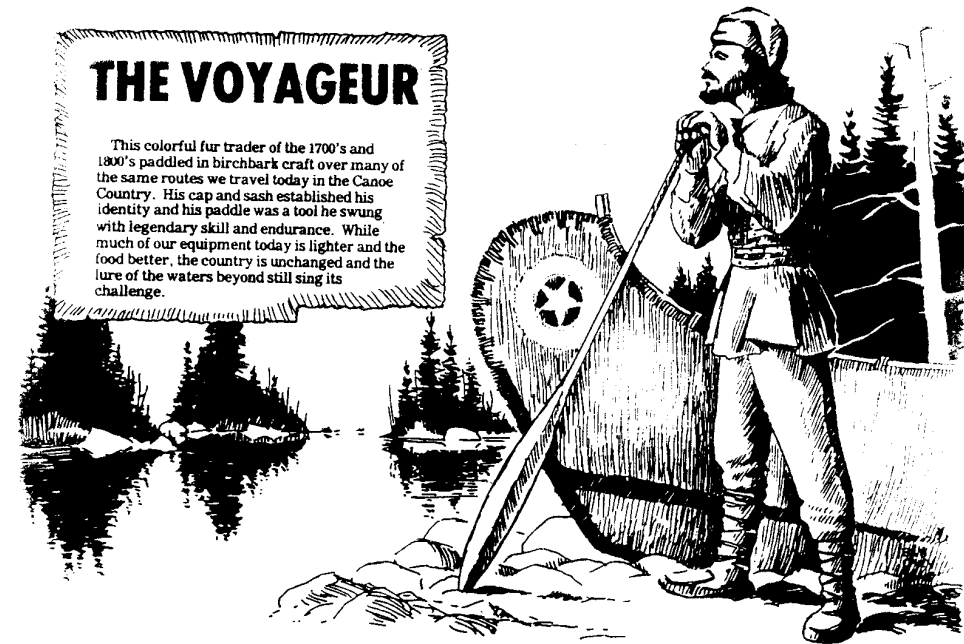
Lisätietoja seuraavassa Newsissä ja suoraan Turkalta.

KILPAILUKUTSU

THE VOYAGEUR

This colorful fur trader of the 1700's and 1800's paddled in birchbark craft over many of the same routes we travel today in the Canoe Country. His cap and sash established his identity and his paddle was a tool he swung with legendary skill and endurance. While much of our equipment today is lighter and the food better, the country is unchanged and the lure of the waters beyond still sing its challenge.

VOYAGEURS
CANOE RACE

Kunnon Voyageurs'it olivat kelpo matkamiehiä, jotka aikoinaan kuljettelivat suuria kauppakuormia kanooteillaan Pohjois-Amerikassa. Menneitä aikoja kunnioittaen pidetään jälleen Voyageurs Canoe Race historiallisilla hämäläisillä vesistöillä, entisissä viikinkimaisemissa.

TAVOITE:

1. Selviytyä maaliin
2. Voittaa itsensä
3. Tuntea visioiden toteutuminen
4. Aistia ja tuntea keväinen luonto

AJANKOHTA:

Kilpailu pidetään Ukonpäivänä 4.4.1992 säävarauksin; järjestäjällä mahdollisuus siirtää kilpailupäivää viikolla. Kilpailun jälkeen illanvietto ja yöpyminen maastossa.

SÄÄNNÖT:

1. Siirtää kauppatavaraa vesikulkuneuvolla vähintään 45 kg:n painosta per miehistöhenkilö lähtöpaikasta maaliin mahdollisimman nopeasti.
Kauppatavara = kaikki myytäväksi kelpaava.
Kauppatavaraksi ei lasketa majoitusvälineitä, henkilökohtaisia varusteita yms., jotka on myös kyettävä kuljettamaan vesikulkuneuvossa.
2. Kilpailu tapahtuu veden tai jään pinnalla, kuitenkin siten että mielestään hengenvaaralliset paikat voi kiertää maan pinnalla liikkuen.
3. Vesikulkuneuvossa pitää olla 2-4 hengen miehistö.
4. Vesikulkuneuvossa ei saa käyttää konevoimaa.
5. Käytetyt materiaalit voivat olla nykyaikaisia.
6. Jokainen vastaa liikkumisestaan ja turvallisuudestaan itse.
7. Jaetaan kaksi sarjaa palkintoja:
 - 1) Nopeimmat kilpailijat
 - 2) Parhaat kauppatavarat
8. Maaliin selviytyneet joutuvat maksamaan maalissa ns. "maaliveron", joka on 2,50 mk per kauppatavarakilo. Matkan varrelle jääneet vapautetaan maaliverosta.

ILMOITTAUTUMINEN:

Ilmoittautumiset helmikuun 1992 loppuun kirjallisesti: Kyösti Vainikainen tai Juha Waara
 Uhkoila Koivistonpolku 3
 12400 Tervakoski 12400 Tervakoski
 Puh: 914- 660 551 Puh: 914- 660 550
 Yllämainituilta saat myös lisätietoja kilpailusta sekä voit vuokrata videon edellisestä Voyageurs Canoe Race'sta!

VESIKULKUNEUVOKOHTAINEN ILMOITTAUTUMISKORTTI:

NIMI OSOITE		IKÄ	PAINO	PITUUS
1. (= vastuhenkilö)				
2.				
3.				
4.				
VESIKULKUNEUVOTYYPPI:				

Vastuhenkilön allekirjoitus: